

Foto: © 2021 Ilan Elgrably / Shutterstock

briefing opname requiemhaaien in Bijlage II van CITES

samenvatting voorstel

Grijze rifhaai (*Carcharhinus amblyrhynchos*), schemerhaai (*C. obscurus*), kleinstaarthaai (*C. porosus*), Gangeshaai (*Glyphis gangeticus*), zandbankhaai (*C. plumbeus*), Borneohaai (*C. borneensis*), pondicherryhaai (*C. hemiodon*), gladtandzwarttiphaai (*C. leiodon*), sikkelvincitroenhaai (*Negaprion acutidens*), Caribische rifhaai (*C. perezi*), dolkneushaai (*Isogomphodon oxyrinchus*), nachthaai (*C. signatus*), witneushaai (*Nasolamia velox*), zwartsnuithaai (*C. acronotus*), witwanghaai (*C. dussumieri*), verloren haai (*C. obsoletus*), Pacifische kleinstaarthaai (*C. cerdale*), Borneo breedvinhaai (*Lamiopsis tephrodes*) en de breedvinhaai (*Lamiopsis temminckii*) in Bijlage II, alsmede de rest van de familie

van requiemhaaien (*Carcharhinidae*) die 'lookalikes' zijn van de soorten waarop wordt gejaagd.

Mede ondersteund door: Panama, Bangladesh, Colombia, Dominicaanse Republiek, Ecuador, El Salvador, Europese Unie, Gabon, Israël, Malediven, Senegal, Seychellen, Sri Lanka, Syrië, Verenigd Koninkrijk en Noord-Ierland.

▲ Een schemerhaai (*Carcharhinus obscurus*) in de Middellandse Zee, 30 januari 2021.

ifaw

Foto: © aquapix - stock.adobe.com

Panama heeft een voorstel ingediend om bij de [19e Conferentie van de Partijen \(CoP19\)](#) 19 soorten requiemhaaien op te nemen in Bijlage II van CITES (Conventie inzake de Internationale Handel in Bedreigde Uitheimse Dieren en Planten). Alle soorten staan als 'bedreigd' of 'ernstig bedreigd' op de Rode Lijst van bedreigde soorten van [IUCN](#), als gevolg van een onhoudbare sterfte van haaien door overbevissing die ten minste voor een deel is toe te schrijven aan de internationale vraag naar haaienproducten. Ze horen op deze lijst vanwege teruglopende populaties als gevolg van overbevissing, vernietiging van leefgebied, hun erg trage levenscyclus en de internationale vraag naar haaienproducten. Deze soorten, waarvan de populatie met meer dan 70% is gedaald en in sommige gebieden zelfs volledig is uitgestorven, voldoen duidelijk aan de criteria voor opname in de CITES-bijlage. Het reguleren van de handel in deze en verwante haaiensoorten heeft de hoogste prioriteit.

Naast de 19 soorten waarvoor een verzoek voor opname in de Bijlage is ingediend, heeft het verzoek ook betrekking op 35 soorten, waarvan op basis van hun vinnen en vlees is vastgesteld dat het 'lookalikes' zijn van de soorten waarop wordt gejaagd. (Twee leden van de familie zijn reeds aan de Bijlage van CITES toegevoegd: de zijdehaai en de oceanische witpunthaai). Alleen al binnen de familie van requiemhaaien zijn **21 soorten bedreigd of ernstig bedreigd. Daarom moet er snel actie worden ondernomen om de handel in deze dieren te reguleren.**

De wereld heeft de laatste jaren weliswaar grote vooruitgang geboekt bij het beheer van haaien en roggen, maar de acties zijn ontoereikend. Wereldwijd lopen haaienpopulaties snel terug. Meer dan de helft van alle haaiensoorten wordt met uitsterven bedreigd of is gevaarlijk dicht bij dat punt. Het aantal pelagische haaien (haaiensoorten die in de diepzee leven) is in de afgelopen 50 jaar alleen al met ruim 70% gedaald. Daarnaast is uit recent onderzoek gebleken dat haaienpopulaties 'functioneel uitgestorven' zijn in 20% van de riffen die wereldwijd werden onderzocht. Klein en groot, in kustwateren en in de diepzee: haaien verdwijnen. De inspanningen om soorten te behouden, houden de afname in hun aantallen niet tegen. De

wereldwijde afname van het aantal haaien is voor een groot deel toe te schrijven aan de internationale vraag naar haaienvinnen en -vlees. Ook de gebrekkige regulering voor zowel de vangst van als de handel in haaiensoorten doet de populaties geen goed.

Wanneer dit voorstel wordt aangenomen, zal het overgrote deel van de internationale handel in haaienvinnen onder toezicht van [CITES](#) komen te vallen (momenteel is dat ongeveer 25%) en deze verontrustende ontwikkeling een halt worden toegevoerd. Hoewel er meer dan 1.000 soorten haaien en roggen zijn, bestaat de wereldwijde handel in haaienvinnen uit zo'n 100 soorten. Deze soorten worden tweemaal zo vaak met uitsterven bedreigd als de kraakbeenvissen in het algemeen (70% versus 36%). De handel richt zich met name op de familie van requiemhaaien.

Opname van de rest van de familie van requiemhaaien (*Carcharhinidae*) is om verschillende redenen essentieel. De vinnen en het vlees van requiemhaaiensoorten (de meest verhandelde producten) zijn visueel moeilijk te onderscheiden. Opname van soorten op haaienfamilieniveau is in het verleden succesvoller gebleken dan opname van families op soortniveau (bv. aangetoonde implementatieproblemen voor gedeeltelijke opname van de familie *Sphyrnidae* versus de opname van kegen- en duivelsroggen op familieniveau). [Panama](#) heeft in haar voorstel documentatie verstrekt over de grote gelijkenis van de vinnen binnen de familie. Het schrappen van één van de voorgestelde soorten of het op de lijst plaatsen van een deel van de familie bemoeilijkt het identificatie- en handavingsproces, zeker voor overheden met een beperkte capaciteit. Om overheden te helpen bij de integrale implementatie en handhaving van Bijlage II heeft [Panama](#) samengewerkt met ervaren deskundigen op het gebied van de handel in haaien en een uitgebreide ID-gids op familieniveau opgesteld. Deze gids is ter inzage beschikbaar voor de Partijen.

Hoewel de afname van de populatie 'lookalikes' niet relevant is voor de vraag of ze al dan niet samen met de rest van de familie op de [CITES-lijst](#) moeten worden geplaatst, zien we dat de populatie van 68% van de soorten requiemhaaien met meer dan 70% is gedaald. Alleen dit is al genoeg om in aanmerking te komen voor

voldoet aan de criteria

volgens het secretariaat van CITES

voldoet aan de criteria

volgens IUCN/TRAFFIC

voldoet gedeeltelijk aan de criteria*

volgens het panel van deskundigen van de FAO

▲ Grijs rifhaaien (*Charcharhinus amblyrhynchos*) in het Groot Barrièrerif in Australië.

* aanvullende informatie gevraagd en ingediend door Panama

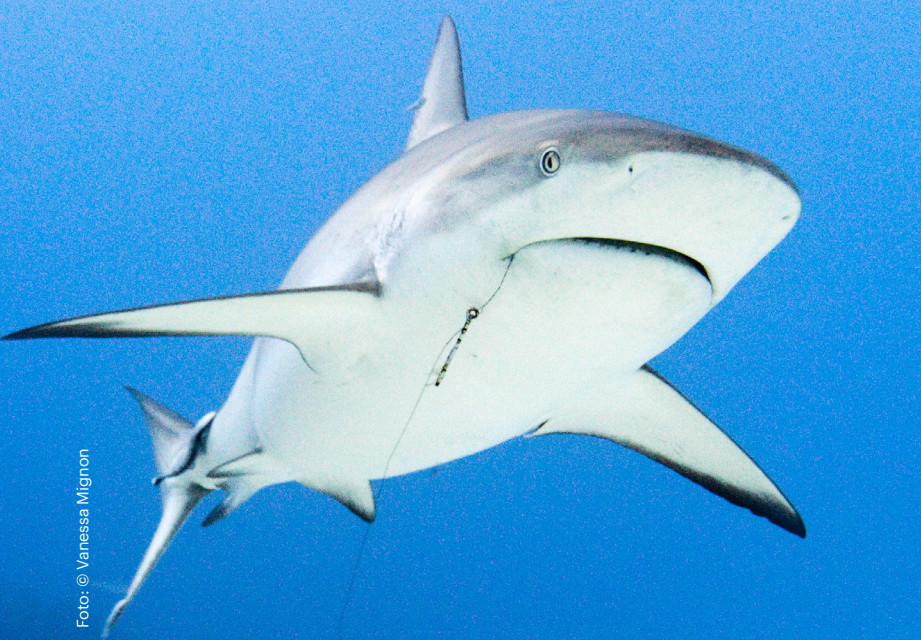

Foto: © Vanessa Mignon

Foto: © Stan Shei

opname in Bijlage II. De rest van de soorten die in dit voorstel staan en in de handel worden aangetroffen, komen ook voor opname in aanmerking als we uitgaan van het doel van [Bijlage II van CITES](#) (bescherming van 'soorten die nog niet met uitsterven worden bedreigd'), vooral de soorten met een trage levenscyclus.

capaciteit en implementatie verbeteren

De identificatie van requiemhaaien is het eenvoudigst op familieniveau. Aangezien het voorstel een uitgebreide lijst van soorten vermeldt en zo'n groot deel van de wereldwijde handel in haaienvinnen bestrijkt, zal het voor douane en handhaving gemakkelijker uit te voeren zijn. De kans is groot dat bij bijna elke zending van haaienvinnen wel een soort zit die op de CITES-lijst staat en waarvoor de nodige papieren vereist zijn. Opname van slechts een paar soorten requiemhaaien in de lijst zou de visuele identificatie van vlees en vinnen van requiemhaaien in de handel ongelooflijk complex maken en veel meer mankracht en tijd vereisen om elke zending te sorteren en onderscheid te maken tussen sterk op elkaar lijkende vinnen van wel en niet in de lijst opgenomen soorten.

Ook bij de [17e](#) en [18e](#) CoP zijn haaienvoorstellen op familieniveau ingediend en aangenomen. Hierbij ging het om keg- en duivelsroggen (wedgfish en mobula). De overheden en wetenschappers in de wereld zijn het erover eens dat de uitgebreide regulering van de handel in haaienvinnen en -vlees die dit voorstel zal opleveren, essentieel is voor het voortbestaan van de op één na meest bedreigde groep gewervelde dieren ter wereld. Deskundigen op het gebied van vinidentificatie hebben zich over het voorstel van Panama gebogen en de status van 'lookalikes' bekeken. Ze zijn tot de conclusie gekomen dat opname op familieniveau de meest efficiënte manier is om de handel in deze bedreigde en ernstig bedreigde soorten te reguleren.

wereldwijde steun voor bescherming van haaien

Het voorstel om de familie van requiemhaaien (Carcharhinidae) op te nemen in Bijlage II van CITES

is wereldwijd goed ontvangen. Veertig landen steunen het voorstel. [Panama](#), gastland van de CoP, heeft duidelijk gemaakt dat dit voorstel topprioriteit heeft. Zoals bij CoP18 en ook daarvoor al is gebleken, worden voorstellen die brede steun krijgen meestal aangenomen.

Net als bij veel andere initiatieven die dit jaar wereldwijd worden besproken, benadrukken overheden dat de mariene biodiversiteit en het beheer ervan wereldwijd prioriteit moeten krijgen. Aannee van het door Panama ingediende haaienvoorstel om een familie waarvan 68% van de soorten met uitsterven wordt bedreigd in de CITES-lijst op te nemen, levert tastbare resultaten en meetbare successen op voor de ambitieuze doelstellingen ten aanzien van bescherming en beheer van biodiversiteit.

Dergelijke actie is nodig, omdat haaien op dit moment de op één na meest bedreigde groep gewervelde dieren ter wereld zijn.¹ Alleen al binnen de familie van requiemhaaien hebben 21 soorten de status bedreigd of ernstig bedreigd. Het voorstel van Panama is een goede middenweg tussen overheden die bezorgd zijn dat de handel in haaien voor deze kwetsbare soorten niet duurzaam is (zo hebben [Colombia](#), [Canada](#) en het [Verenigd Koninkrijk](#) onlangs een verbod op de handel in haaienvinnen uitgevaardigd) en degenen die willen dat de handel doorgaat.

Het voorstel om de familie van requiemhaaien (Carcharhinidae) in Bijlage II van CITES op te nemen, is de logische volgende stap om te voorkomen dat de wereldwijde vraag naar haaienvinnen en -vlees tot het uitsterven van haaien leidt. Gezien de overweldigende hoeveelheid data waaruit blijkt dat deze handel tot dalende haaienpopulaties leidt, is het absoluut noodzakelijk dat overheden een kader voor duurzame handel opzetten, voordat opname in Bijlage I nog de enige optie is. Dit voorstel is het beste scenario, tenzij overheden willen wachten tot er helemaal geen handel meer mogelijk is.

- ◀ Spinnerhaai met vislijn in zijn bek.
- ▶ Rug- en borstvinnen van haaien liggen te drogen voor de handel.

¹ *Nature*, Half a century of global decline in oceanic sharks and rays | [Nature](https://www.nature.com/articles/s41586-020-03173-9). <https://www.nature.com/articles/s41586-020-03173-9>

IFAW Nederland
Javastraat 56
2585 AR Den Haag

+31 70 33 55 011
info-nl@ifaw.org

ifaw.org/nl